

ՀՀ մարդու իրավունքների պաշտպանի աշխատակազմ

2026-2028

ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻ ՄԻՋՆԱԺԱՄԿԵՏ ԾԱԽՍԱՅԻՆ ԾՐԱԳՐԻ

ԵՎ 2026

ԹՎԱԿԱՆԻ ԲՅՈՒՋԵՏԱՅԻՆ ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՄԱՆ ՀԱՅՏ

1. ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԸ ԵՎ ԹԻՐԱԽՆԵՐԸ ՄԺԾԾ ԺԱՄԱՆԱԿԱՀԱՏՎԱԾՈՒՄ

«ՎՎ մարդու իրավունքների պաշտպանի աշխատակազմի գործունեությունը դրսևորվում է երկու հիմնական ուղղություններով՝

1) բողոքի և սեփական նախաձեռնությամբ հարցի քննարկման ընթացակարգերով դիմում-բողոքների քննարկում, այսինքն՝ մարդու իրավունքների և ազատությունների պաշտպանության խնդիրների ուսումնասիրություն անհատական մակարդակում.

2) մարդու իրավունքների և ազատությունների պաշտպանության համակարգային խնդիրների վերհանում ու դրանց լուծման համար անհրաժեշտ ուղիների նախանշում, ինչը նաև կանխարգելիչ նպատակ է հետապնդում՝ բացառելու ապագայում իրավունքների խախտման նմանատիպ դեպքերը:

Անհատական դեպքերի վերաբերյալ քննարկումներն իրականացվում են «Մարդու իրավունքների պաշտպանի մասին» սահմանադրական օրենքով նախատեսված երկու ուղղությամբ՝ բողոքի և սեփական նախաձեռնությամբ հարցի քննարկման ընթացակարգերով:

Պաշտպանի աշխատակազմի գործունեության երկրորդ հիմնարար ուղղությունը համակարգային խնդիրների վերհանումն ու դրանց լուծման համար անհրաժեշտ ուղիների նախանշումն է: Հարկ է ընդգծել, որ անհատական դիմումներից բացի, համակարգային խնդիրների վերհանման աղբյուր են նաև Պաշտպանի կոնվենցիոն մանդատների շրջանակում մշտադիտարկման արդյունքները: Ոլորտային մշտադիտարկումների շնորհիվ պարբերաբար արձանագրվում են օրենսդրական կամ այլ ինստիտուցիոնալ մոտեցում ենթադրող համակարգային խնդիրներ:

Անհատական դիմումների քննարկման, մշտադիտարկումների և Պաշտպանին օրենքով վերապահված այլ գործառույթների իրականացման արդյունքներով վեր հանված խնդիրների հասցեագրումը հաճախ առաջ է բերում ինստիտուցիոնալ մոտեցում ցուցաբերելու անհրաժեշտություն: Այդ առումով, Պաշտպանի գործառույթները կարելի է դասակարգել հետևյալ հիմնական ուղղությունների՝

1. օրենքների և ենթաօրենսդրական ակտերի նախագծերի մշակում.

2. օրենքների, Ազգային ժողովի որոշումների, Հանրապետության նախագահի հրամանագրերի և կարգադրությունների, Կառավարության և վարչապետի որոշումների, ենթաօրենսդրական նորմատիվ իրավական ակտերի Սահմանադրության 2-րդ գլխի (Մարդու և քաղաքացու հիմնական իրավունքները և ազատությունները) դրույթներին

համապատասխանության հարցերով Սահմանադրական դատարան դիմումի հասցեագրում.

3. մինչև մարդու իրավունքներին և ազատություններին վերաբերող նորմատիվ իրավական ակտերի նախագծերի ընդունումը դրանց վերաբերյալ իրավասու մարմին գրավոր կարծիքների տրամադրում.

4. Սահմանադրական դատարանում քննվող՝ Սահմանադրության 2-րդ գլխի (Մարդու և քաղաքացու հիմնական իրավունքները և ազատությունները) դրույթներին հակասությանը վերաբերող դիմումների վերաբերյալ հատուկ դիրքորոշումների (*amicus brief*) ներկայացում.

5. ՀՀ վարչական դատավարության օրենսգրքով նախատեսված դեպքերում նորմատիվ իրավական ակտերի իրավաչափությունը վիճարկելու վերաբերյալ գործերով վարչական դատարան դիմումների ներկայացում:

Այս հիմնական ուղղություններով աշխատանքն իրականացվում է Պաշտպանի՝ նորմատիվ իրավական ակտերի կատարելագործմանը նպաստելու սահմանադրական գործառույթի շրջանակում: Սա թույլ է տալիս ոչ միայն նպաստել ներպետական օրենսդրության զարգացմանը, այլև ձեռնարկել անհատական դիմում-բողոքներից, մշտադիտարկումներից և այլ աղբյուրներից վեր հանված խնդիրների լուծմանն ուղղված քայլեր:

Վերոգրյալից բացի, հարկ է նշել, որ «Մարդու իրավունքների պաշտպանի մասին» սահմանադրական օրենքով Պաշտպանին վերապահված են նաև կոնվենցիոն կարգավիճակներ: Այսպես.

1. Պաշտպանին է վերապահված «Խոշտանգումների և այլ դաժան, անմարդկային կամ արժանապատվությունը նվաստացնող վերաբերմունքի կամ պատժի դեմ» ՄԱԿ-ի՝ 1984 թվականի կոնվենցիայի 2002 թվականի դեկտեմբերի 18-ին ընդունած կամընտիր արձանագրությամբ սահմանված կանխարգելման ազգային մեխանիզմի կարգավիճակը,

2. Պաշտպանն իրականացնում է նաև «Երեխայի իրավունքների մասին» ՄԱԿ-ի՝ 1989 թվականի նոյեմբերի 20-ին ընդունված կոնվենցիայի դրույթների կիրառության մշտադիտարկում, ինչպես նաև երեխաների իրավունքների խախտումների կանխարգելում և պաշտպանություն,

3. Պաշտպանն իրականացնում է «Հաշմանդամություն ունեցող անձանց իրավունքների մասին» ՄԱԿ-ի՝ 2006 թվականի դեկտեմբերի 13-ին ընդունված կոնվենցիայի դրույթների կիրառության մշտադիտարկում, ինչպես նաև հաշմանդամություն ունեցող անձանց իրավունքների խախտումների կանխարգելում և պաշտպանություն:

Նշված կոնվենցիոն կարգավիճակներից բխող գործունեությունը ենթադրում է նաև մշտադիտարկումների իրականացում, որոնց արդյունքում արձանագրվում են նաև օրենսդրական կամ այլ ինստիտուցիոնալ մոտեցում ենթադրող համակարգային խնդիրներ:

Պաշտպանի աշխատակազմի գործունեության կարևոր ուղղություններից են նաև՝

1) Պաշտպանի տարեկան հաղորդման և Պաշտպանի՝ որպես կանխարգելման ազգային մեխանիզմի գործունեության վերաբերյալ տարեկան զեկույցների, ինչպես նաև հրապարակային զեկույցների նախագծերի մշակումը.

2) անձանց իրենց իրավունքների և ազատությունների, ինչպես նաև դրանց արդյունավետ պաշտպանության հնարավորությունների վերաբերյալ իրավաբանական խորհրդատվության տրամադրումը.

3) արագ արձագանքման շրջանակներում անհետաձգելի այցերի իրականացումը, այդ թվում՝ ազատությունից զրկման վայրեր, ներառյալ՝ ձերբակալված և կալանավորված անձանց պահելու վայրեր, քրեակատարողական հիմնարկներ, կայազորային կարգապահական մեկուսարաններ, հոգեբուժական կազմակերպություններ, ազատությունից զրկված անձանց տեղափոխելու համար նախատեսված տրանսպորտային միջոցներ և այլն.

4) «Մարդու իրավունքների պաշտպանի մասին» սահմանադրական օրենքով նախատեսված դեպքերում Պաշտպանի՝ դատարան ներկայացվող հայցերի նախապատրաստումը.

5) Հայաստանի դեմ Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարան ներկայացված գանգադներով որպես երրորդ կողմ ներգրավման, ինչպես նաև Հայաստանի դեմ Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի վճիռների կատարման փուլում Պաշտպանի ներգրավման գործընթացին մասնակցությունը:

Մարդու իրավունքների պաշտպանի՝ Սահմանադրությամբ և «Մարդու իրավունքների պաշտպանի մասին» սահմանադրական օրենքով վերապահված, ինչպես նաև նախատեսվող նոր լիազորությունների լիարժեք ու արդյունավետ իրականացումն ապահովելու նպատակով 2026-2028 թվականներին նախատեսվում է Պաշտպանի աշխատակազմում կատարել կառուցվածքային փոփոխություններ:

2016 թվականի հունվարի 1-ից պաշտոնապես ուժի մեջ մտան կայուն զարգացման 2030 օրակարգում ներառված՝ **Միավորված ազգերի կազմակերպության կայուն զարգացման 17 նպատակները**, որոնք ընդունվեցին աշխարհի երկրների առաջնորդների 2015թ. սեպտեմբերի ՄԱԿ-ի պատմական գագաթնաժողովի ժամանակ: Այդ նպատակները, ի թիվս այլնի, ներառում են կայացած, ներառական և կայուն տնտեսական աճի, լիարժեք և արտադրողական զբաղվածության և բոլորի համար արժանապատիվ աշխատանքի խթանումը (8-րդ նպատակ), բոլորի համար ներառական ու համապատասխան որակյալ

կրթությունը և ողջ կյանքի ընթացքում ուսման հնարավորությունների խթանումը (4-րդ նպատակ), ջրի ու սանիտարական պայմանների հասանելիությունը և դրանց կայուն ձևով կառավարումը (6-րդ նպատակ), կանանց և տղամարդկանց միջև հավասարության ապահովումը (5-րդ նպատակ) և այլն:

Հաշվի առնելով, որ կայուն զարգացման նպատակներն ուղղված են մարդու հիմնական իրավունքների և ազատությունների երաշխավորմանը հասարակական կյանքի փարբեր ոլորտներում՝ դրանք բովանդակային առումով ներառվում են նաև Մարդու իրավունքների պաշտպանի ինստիտուտի գործունեության շրջանակներում՝ հիմք ընդունելով վերջինիս լայն մանդատը, ինչպես նաև կոնվենցիոն կարգավիճակները: Ավելին, Պաշտպանի՝ երկրում մարդու իրավունքների և ազատությունների վիճակը գնահատող փարեկան հաղորդումներն ու զեկույցները հանդես են գալիս իբրև կայուն զարգացման նպատակների իրագործման գնահատման օբյեկտիվ ցուցիչներ:

2. ԾԱԽՍԱՅԻՆ ԳԵՐԱԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ՄԺԾԾ ԺԱՄԱՆԱԿԱՀԱՏՎԱԾՈՒՄ

Գերակա ծախսային ուղղությունները ՄԺԾԾ ժամանակահատվածի համար՝ (ըստ գերակայությունների նվազման)	Հիմնավորումներ
Մարդու իրավունքների և հիմնարար ազատությունների պաշտպանության ծառայությունների տրամադրում	Նշված ծրագրերի միջոցով ապահովվում է ՀՀ մարդու իրավունքների պաշտպանի աշխատակազմի բնականոն գործունեությունը
ՀՀ մարդու իրավունքների պաշտպանի աշխատակազմի տեխնիկական հագեցվածության բարելավում	

3. ՄԺԾԾ ԺԱՄԱՆԱԿԱՀԱՏՎԱԾՈՒՄ ԻՐԱԿԱՆԱՑՎԵԼԻՔ ԾԱԽՍԱՅԻՆ ԾՐԱԳՐԵՐԸ

3.1. Պարտադիր և հայեցողական ծախսերը

- 1) **Պարտադիր ծախսերին դասվող միջոցառումներ:**
 - ՀՀ մարդու իրավունքների պաշտպանի աշխատակազմի կողմից իրականացվում են **պարտադիր ծախսերին դասվող հետևյալ 2 միջոցառումները՝**
 - 1. **Մարդու իրավունքների և հիմնարար ազատությունների պաշտպանության ծառայությունների փրամադրում,**

2. ՀՀ մարդու իրավունքների պաշտպանի աշխատակազմի տեխնիկական հագեցվածության բարելավում:

Դասիչը		Միջոցառման անվանումը	Պարտադիր կամ հայեցողական պարտավորությունների շրջանակը ¹	Պարտադիր պարտավորության շրջանակներում գործադիր մարմնի հայեցողական իրավասությունների շրջանակները	Պարտադիր կամ հայեցողական պարտավորությունը սահմանող օրենսդրական հիմքերը
Ծրագիր	Միջոցառում				
Պարտադիր ծախսերին դասվող միջոցառումներ, այդ թվում՝					
1060	11001	Մարդու իրավունքների և հիմնարար ազատությունների պաշտպանության ծառայությունների տրամադրում	Մարդու իրավունքների պաշտպանության հարցերին վերաբերող բողոքների քննարկում, որոշումների ընդունում, մշտադիտարկում, մարդու իրավունքներին վերաբերելի խնդիրների լուսաբանում և հանրային իրազեկում, օրենսդրության կատարելագործում, միջազգային համագործակցություն և այլն:	Աշխատակազմի հաստիքների առավելագույն թիվը, էներգետիկ, կոմունալ, կապի գծով ծախսեր, գործուղումների գծով ծախսեր	«Մարդու իրավունքների պաշտպանի մասին» ՀՀ սահմանադրական օրենքի 8-րդ հոդված
	31001	ՀՀ մարդու իրավունքների պաշտպանի աշխատակազմի տեխնիկական հագեցվածության բարելավում	ՀՀ մարդու իրավունքների պաշտպանի աշխատանքային պայմանների բարելավման համար վարչական սարքավորումների ձեռքբերում		«Մարդու իրավունքների պաշտպանի մասին» ՀՀ սահմանադրական օրենքի 8-րդ հոդված

3.2. Գոյություն ունեցող ծախսային պարտավորությունները

ՀՀ մարդու իրավունքների պաշտպանի աշխատակազմի՝ «Հայաստանի Հանրապետության 2025 թվականի պետական բյուջեի մասին» ՀՀ օրենքով հաստատված և 2026-2028 թթ. միջնաժամկետ ծախսային ծրագրով և 2026 թվականի բյուջետային հայտով ներկայացվող ծախսային պարտավորություններն են 1060 «Մարդու իրավունքների պաշտպանություն» ծրագրի շրջանակում իրականացվող 11001 «Մարդու իրավունքների և հիմնարար ազատությունների պաշտպանության ծառայությունների տրամադրում» և 31001 «ՀՀ մարդու իրավունքների պաշտպանի աշխատակազմի տեխնիկական հագեցվածության բարելավում» միջոցառումները:

ՀՀ մարդու իրավունքների պաշտպանի աշխատակազմի կողմից իրականացվող 1060 «Մարդու իրավունքների պաշտպանություն» ծրագրի շրջանակում գոյություն ունեցող ծախսային պարտավորությունների գծով ծախսային խնայողությունների վերաբերյալ առաջարկություններ չկան:

3.3. ՆՈՐ ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ՀՀ մարդու իրավունքների պաշտպանի աշխատակազմի կողմից 2026-2028 թվականների համար նոր նախաձեռնություններ չեն ներկայացվել:

4. ՈՉ ԲՅՈՒՋԵՏԱՅԻՆ ԱՐԲՅՈՒՐՆԵՐԻՑ ՍՊԱՍՎՈՂ ԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐԸ

ՀՀ մարդու իրավունքների պաշտպանի աշխատակազմը ոչ բյուջետային աղբյուրներից սպասվող եկամուտներ չունի:

5. ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԱՌՆՉՎՈՂ ԾՐԱԳՐԵՐԸ/ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԸ

ՀՀ մարդու իրավունքների պաշտպանի աշխատակազմն ունի 5 մարզային ստորաբաժանումներ՝ Գյումրի, Գավառ, Կապան, Վանաձոր և Իջևան քաղաքներում:

6. ՄԻՋՈՒՈՐՏԱՅԻՆ (ԽԱՉՎՈՂ) ԲՆՈՒՅԹԻ ԱՌԱՆՁԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ ԱՌՆՉՎՈՂ ԾՐԱԳՐԵՐԸ/ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԸ

7. ԱՐՏԱՔԻՆ ԱՐԲՅՈՒՐՆԵՐԻՑ՝ ՊԵՏԱԿԱՆ ԲՅՈՒՋԵԻ ԽՈՂՈՎԱԿՆԵՐՈՎ ՍՏԱՑՎՈՂ ՎԱՐԿԵՐԻ ԵՎ ԴՐԱՄԱՇՆՈՐՀՆԵՐԻ ՀԱՇՎԻՆ ԻՐԱԿԱՆԱՑՎԵԼԻՔ ԾՐԱԳՐԵՐԸ/ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԸ

Արտաքին աղբյուրներից՝ պետական բյուջե ստացվող վարկերի և դրամաշնորհների հաշվին իրականացվելիք ծրագրեր/միջոցառումներ չեն ներկայացվել/նախատեսվել:

8. ՄԺԾԾ ԺԱՄԱՆԱԿԱՀԱՏՎԱԾՈՒՄ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԻ ԱՄՓՈՓՈՒՄ

ՀՀ մարդու իրավունքների պաշտպանի աշխատակազմը «Մարդու իրավունքների պաշտպանություն» ծրագրով 2026-2028 թվականների համար բյուջետային աղբյուրներից ներկայացրել է հայտ՝ համապատասխանաբար 612031.8 հազար, 614826.2 հազար և 618483.3 հազար դրամի չափով:

9. ՀԱՅՏԻ ՀԵՏ ԿԱՊՎԱԾ ՌԻՍԿԵՐԸ

2026-2028 թթ. միջնաժամկետ ծախսային ծրագրով ներկայացվել են ՀՀ մարդու իրավունքների պաշտպանի աշխատակազմի բնականոն գործունեության ապահովման հետ կապված ծախսերը, որոնք հաշվարկվել են նախորդ տարիներին կատարված փաստացի ծախսերին և շարունակական ծախսերի գծով հաստատված նորմատիվներին համապատասխան:

Ռիսկի նկարագրությունը	Երևույթի հանդես գալու հավանականությունը ²	Հնարավոր ազդեցությունը և նպատակների արդյունքային ցուցանիշների վրա	Ռիսկի կանխման/ հաղթահարման հնարավոր ուղիները
Գրավոր և բանավոր դիմում-բողոքների շարունակական աճ	2	Առկա ռեսուրսներով դրական լուծում ստացած գործերի տեսակարար կշռի նվազում	Աշխատակազմի կարողությունների հզորացում և համարժեք ռեսուրսների տրամադրում, ինչը թույլ կտա գործնականում իրականացնել քաղաքացիների իրավունքների առավել արդյունավետ պաշտպանություն՝ ապահովելով նրանց իրավունքների ենթադրյալ խախտումների դեպքում Պաշտպանի աջակցությունը ստանալու հնարավորությունը:

² Ներկայացնել 1-5 թվանշանով, որտեղ 1 թվանշանը ենթադրում է առավել բարձր հավանականություն

Հավելված N 12

ՄԺԾԾ ԺԱՄԱՆԱԿԱՀԱՏՎԱԾՈՒՄ ՀՀ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՈԼՈՐՏԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ
(հարկիրճ շարադրանք)¹

1. ՈԼՈՐՏԸ

ՀՀ մարդու իրավունքների պաշտպանը՝ որպես անկախ սահմանադրական ինստիտուտ, հետևում է պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմինների ու պաշտոնատար անձանց, իսկ օրենքով սահմանված դեպքերում՝ նաև կազմակերպությունների կողմից մարդու իրավունքների և ազատությունների պահպանմանը, նպաստում է խախտված իրավունքների և ազատությունների վերականգնմանը, իրավունքներին ու ազատություններին առնչվող նորմատիվ իրավական ակտերի կատարելագործմանը:

2. ՈԼՈՐՏԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԹԻՐԱԽՆԵՐԸ

Մարդու իրավունքների պաշտպանի գործունեության թիրախային առաջնահերթություններն են, մասնավորապես, խոշտանգման, անմարդկային ու արժանապատվությունը նվաստացնող վերաբերմունքի դեմ պայքարի, երեխաների, հաշմանդամություն ունեցող անձանց իրավունքների պաշտպանության, ընտանեկան բռնության դեմ պայքարի ու կանանց իրավունքների խթանման, խտրականության դեմ պայքարի, հավաքների ազատության և կարծիքի արտահայտման ազատության երաշխավորման ոլորտներում, քրեական արդարադատության համակարգում մարդու իրավունքների պաշտպանությանն ուղղված աշխատանքները, ինչպես նաև մարդու իրավունքների պաշտպանության համակարգի ամրապնդմանն ուղղված միջազգային համագործակցության զարգացումն այլ երկրների օմբուդսմանական հաստատությունների, մարդու իրավունքների պաշտպանության միջազգային ու տարածաշրջանային կառույցների հետ:

Մարդու իրավունքների պաշտպանի գործունեության այս հիմնական թիրախների ապահովմանն է ուղղված Աշխատակազմի գործունեությունը՝ հետևյալ հիմնական ուղղություններով.

- անհատական բողոքների և դիմումների քննարկում, մշտադիտարկման այցեր, դրանց արդյունքներով համակարգային խնդիրների վերհանում,

¹ Ոլորտային քաղաքականության ողջ համառոտ շարադրանքը չպետք է գերազանցի 6 էջի սահմանները:

- մարդու իրավունքներին և ազատություններին վերաբերող նորմատիվ իրավական ակտերի նախագծերի վերաբերյալ իրավասու մարմին կարծիքների տրամադրում,
- մարդու իրավունքների ու ազատությունների ապահովմանն ուղղված օրենսդրական նախագծերի մշակում,
- օրենքների, Ազգային ժողովի որոշումների, Հանրապետության նախագահի հրամանագրերի և կարգադրությունների, Կառավարության և վարչապետի որոշումների, ենթաօրենսդրական նորմատիվ իրավական ակտերի Սահմանադրության 2-րդ գլխի դրույթներին համապատասխանության հարցերով Սահմանադրական դատարան դիմումների հասցեագրում,
- Սահմանադրական դատարանում քննվող՝ Սահմանադրության 2-րդ գլխի դրույթներին հակասությանը վերաբերող դիմումների վերաբերյալ հատուկ կարծիքների ներկայացում,
- մարդու իրավունքների կրթությանն ու իրազեկմանն ուղղված շարունակական միջոցառումների անցկացում,
- մարդու իրավունքների մանդատ ունեցող միջազգային և տարածաշրջանային կազմակերպությունների հետ աշխատանք՝ միտված Հայաստանում մարդու իրավունքների պաշտպանության իրավիճակի ներկայացմանն ու բարելավմանը:

3. ՈԼՈՐՏԱՅԻՆ ԾԱԽՍԱՅԻՆ ԾՐԱԳՐԵՐԸ ԵՎ ԾԱԽՍԱՅԻՆ ԳԵՐԱԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ
--

ՄԺԾԾ ժամանակահատվածում հիմնական ծախսային գերակայություններն են.

1. Մարդու իրավունքների և հիմնարար ազատությունների պաշտպանության ծառայությունների տրամադրում:

2. ՀՀ մարդու իրավունքների պաշտպանի աշխատակազմի տեխնիկական հագեցվածության բարելավում:

Նշված ծրագրերի միջոցով ապահովվում է ՀՀ մարդու իրավունքների պաշտպանի աշխատակազմի բնականոն գործունեությունը:

ՄԺԾԾ ժամանակահատվածում իրականացվում են պարտադիր ծախսային ծրագրեր:

4. ՈԼՈՐՏԱՅԻՆ ԾԱԽՍԵՐԻ ԳՆԱՀԱՏԱԿԱՆԸ

Ստորև ներկայացվում է ՀՀ մարդու իրավունքների պաշտպանի աշխատակազմի՝ 2026-2028 թթ. Յուրաքանչյուր տարվա համար նախատեսված չափաքանակները.

2026 թվականի համար՝ 612031.8 հազ. դրամ

2027 թվականի համար՝ 614826.2 հազ. դրամ

2028 թվականի համար՝ 618483.3 հազ. դրամ

Հավելված N 13

ՀՀ մարդու իրավունքների պաշտպանի աշխատակազմ

ԲՅՈՒՋԵՏԱՅԻՆ ԾՐԱԳՐԻ ՆԿԱՐԱԳԻՐ
/ԱՆՁՆԱԳԻՐ/

Մարդու իրավունքների պաշտպանություն

(Բյուջետային ծրագրի անվանումը)

1. ԾՐԱԳՐԻ ԱՆՁՆԱԳՐԱՅԻՆ ՏՎՅԱԼՆԵՐ

1.1 ԾՐԱԳՐԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ՝
<i>Մարդու իրավունքների պաշտպանություն</i>
1.2 ԾՐԱԳՐԻ ԴԱՄԻՉԸ՝
1060
1.3 ԾՐԱԳՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ՀԱՄԱՐ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ ՄԱՐՄԻՆԸ (ԲԳԿ)՝
<i>ՀՀ մարդու իրավունքների պաշտպանի աշխատակազմ</i>
1.4 ԾՐԱԳՐԻ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՄԿԻՉՔԸ՝
Ավելի քան 5 տարի
1.5 ԾՐԱԳՐԻ ՆԱԽԱՏԵՍՎՈՂ ԱՎԱՐՏԸ՝
<i>Շարունակական</i>
1.6 ԾՐԱԳՐԻ ՆԱԽՈՐԴ ԱՆՎԱՆՈՒՄՆԵՐԸ՝

2. ԾՐԱԳՐԻ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ

2.1 ԾՐԱԳՐԻ ՆՊԱՏԱԿԸ՝	
<i>Մարդու իրավունքների և հիմնարար ազատությունների պաշտպանություն</i>	
2.2 ԾՐԱԳՐԻ ՀԻՄՔԵՐԸ՝	
Ծրագրի իրավական հիմքերը	Նկարագրությունը
«Մարդու իրավունքների պաշտպանի մասին» ՀՀ սահմանադրական օրենքի 8-րդ հոդված	Մարդու իրավունքների պաշտպանության հարցերին վերաբերող բողոքների քննարկում, որոշումների ընդունում, մշտադիտարկում, մարդու իրավունքներին վերաբերելի խնդիրների լուսաբանում և հանրային իրազեկում, օրենսդրության կատարելագործում, միջազգային համագործակցություն և այլն:
....	
2.3 ՊԵՏԱԿԱՆ ՄԱՐՄՆԻ (ԲԳԿ) ԼԻԱԶՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԾՐԱԳՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ՀԱՐՑՈՒՄ՝	
«Մարդու իրավունքների պաշտպանի մասին» ՀՀ սահմանադրական օրենք	

2.4 ԾՐԱԳՐԻ ԹԻՐԱԽԱՍՅՈՒՆ ՇԱՀԱՌՈՒՆԵՐԸ ԵՎ ՄԱՏՈՒՑՎՈՂ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ՝

Ծրագրի թիրախային շահառուներն են Պաշտպանին դիմած յուրաքանչյուր ֆիզիկական և իրավաբանական անձ:

Պաշտպանի աշխատակազմի գործունեության հիմնական ուղղություններն են՝

- բողոքի և սեփական նախաձեռնությամբ հարցի քննարկման ընթացակարգերով դիմում-բողոքների քննարկումը,
- մարդու իրավունքների և հիմնարար ազատությունների պաշտպանության հնարավորությունների ու ընթացակարգերի մարտնչության ապահովումն ու ընդլայնումը,
- մարդու իրավունքներին և հիմնարար ազատություններին առնչվող իրավական ակտերի կատարելագործման և ՀՀ օրենսդրությունը միջազգային իրավունքի համընդհանուր սկզբունքներին ու նորմերին հնարավորինս ներդաշնակեցնելու ուղղությամբ աշխատանքների շարունակական ապահովումը,
- մարդու իրավունքներին և ազատություններին վերաբերող նորմատիվ իրավական ակտերի նախագծերի ուսումնասիրությունը, օրենքով և այլ իրավական ակտերով սահմանված ժամկետներում դրանց վերաբերյալ գրավոր կարծիք ներկայացնելը,
- մարդու իրավունքների և հիմնարար ազատությունների ապահովման ոլորտում միջազգային համագործակցության զարգացմանը նպաստելը,
- մարդու իրավունքների և հիմնարար ազատությունների պաշտպանության, ինչպես նաև դրանց իրազեկման կառուցակարգերի արդյունավետության բարձրացմանը նպաստելը,
- Պաշտպանի գործունեության անհրաժեշտ թափանցիկության ու հաշվետվողականության ապահովումը, այդ մասին տեղեկատվության պարբերական տարածումը,
- «Խոշտանգումների և այլ դաժան, անմարդկային կամ արժանապատվությունը նվաստացնող վերաբերմունքի կամ պատժի դեմ կոնվենցիայի» կամընտրի արձանագրությամբ սահմանված կանխարգելման անկախ ազգային մեխանիզմի գործառույթների շարունակական իրականացումը,
- «Երեխայի իրավունքների մասին» ՄԱԿ-ի 1989 թվականի նոյեմբերի 20-ին ընդունված կոնվենցիայի դրույթների կիրառության մշտադիտարկումը, ինչպես նաև երեխաների իրավունքների խախտումների կանխարգելումը և պաշտպանությունը,
- «Հաշմանդամություն ունեցող անձանց իրավունքների մասին» ՄԱԿ-ի՝ 2006 թվականի դեկտեմբերի 13-ին ընդունված կոնվենցիայի դրույթների կիրառության մշտադիտարկումը, ինչպես նաև հաշմանդամություն ունեցող անձանց իրավունքների խախտումների կանխարգելումը և պաշտպանությունը,
- մարդու իրավունքների և հիմնարար ազատությունների խախտման պատճառների բացահայտման և լուծումների նախանշման նպատակով պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմինների հետ պատշաճ համագործակցության արդյունավետ կառուցակարգերի կիրառումը,
- մարդու իրավունքների և հիմնարար ազատությունների հնարավոր խախտումների կանխարգելման նպատակով մշտադիտարկումների և պարբերական այցելությունների իրականացումը,
- հանրային ծառայության ոլորտում, ինչպես նաև պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմինների պատվիրակված լիազորություններն իրականացնող կազմակերպությունների կողմից անձանց իրավունքների խախտումների կանխարգելումը և պաշտպանությունը,
- Պաշտպանի գործունեության, մարդու իրավունքների և ազատությունների պաշտպանության վիճակի մասին տարեկան հաղորդմամբ օրենսդրական կամ այլ բնույթի միջոցառումների վերաբերյալ առաջարկների ներկայացումը:

2.5 ԾՐԱԳՐԻ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԸ՝

Ծրագրի միջոցառման դասիչը	Ծրագրի միջոցառման անվանումը	Ծրագրի միջոցառման նկարագրությունը	Ծրագրի միջոցառման հիմնական շահառուները և փոխհատուցման շրջանակը
11001	Մարդու իրավունքների և հիմնարար ազատությունների պաշտպանության ծառայությունների տրամադրում	Մարդու իրավունքների պաշտպանության հարցերին վերաբերող բողոքների քննարկում, որոշումների ընդունում, մշտադիտարկում, մարդու իրավունքներին վերաբերելի խնդիրների լուսաբանում և հանրային իրազեկում, օրենսդրության կատարելագործում, միջազգային համագործակցություն և այլն:	Յուրաքանչյուր ոք (ՀՀ Սահմանադրության 52-րդ հոդ)
31001	ՀՀ մարդու իրավունքների պաշտպանի աշխատակազմի տեխնիկական հագեցվածության բարելավում	ՀՀ մարդու իրավունքների պաշտպանի աշխատանքային պայմանների բարելավման համար վարչական սարքավորումների ձեռքբերում	ՀՀ մարդու իրավունքների պաշտպանի աշխատակազմ
2.6 ԾՐԱԳՐԻ ՎԵՐՋՆԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔԻ ԹԻՐԱԽԱՅԻՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐԸ՝			
Վերջնական արդյունքի չափորոշիչը		Ցուցանիշը	Ժամկետը
2.7 ԾՐԱԳՐԻ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ՀԻՄՔՈՒՄ ԴՐՎԱԾ ԾԱԽՍԵՐԻ ԲՆՈՒՅԹԸ			
Միջոցառման անվանումը	Պարտադիր կամ հայեցողական պարտավորությունների շրջանակը	Պարտադիր պարտավորության շրջանակներում գործադիր մարմնի հայեցողական իրավասությունների շրջանակները	Պարտադիր կամ հայեցողական պարտավորությունը սահմանող օրենսդրական հիմքերը
Պարտադիր ծախսերին դասվող միջոցառումներ, այդ թվում՝			
Մարդու իրավունքների և հիմնարար ազատությունների պաշտպանության	Մարդու իրավունքների պաշտպանության հարցերին վերաբերող բողոքների քննարկում, որոշումների ընդունում,	Աշխատակազմի հաստիքների առավելագույն թիվը, էներգետիկ, կոմունալ,	«Մարդու իրավունքների պաշտպանի մասին» ՀՀ սահմանադրական օրենքի 8-րդ հոդված

ծառայությունների տրամադրում	մշտադիտարկում, մարդու իրավունքներին վերաբերելի խնդիրների լուսարանում և հանրային իրազեկում, օրենսդրության կատարելագործում, միջազգային համագործակցություն և այլն:	կապի գծով ծախսեր, գործուղումների գծով ծախսեր	
ՀՀ մարդու իրավունքների պաշտպանի աշխատակազմի տեխնիկական հագեցվածության բարելավում	ՀՀ մարդու իրավունքների պաշտպանի աշխատակազմի պայմանների բարելավման համար վարչական սարքավորումների ձեռքբերում		«Մարդու իրավունքների պաշտպանի մասին» ՀՀ սահմանադրական օրենքի 8-րդ հոդված
2.8 ԾՐԱԳՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ԵՂԱՆԱԿԸ (ՄԻՋՈՑՆԵՐԸ ԵՎ ԻՐԱԿԱՆԱՑՆՈՂ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՇՐՋԱՆԱԿԸ)			

3. ԾՐԱԳՐԻ ԱՐԴՅՈՒՆՔԱՅԻՆ (ԿԱՏԱՐՈՂԱԿԱՆ) ՈՉ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՉԱՓՈՐՈՇԻՉՆԵՐԸ

3.1 ԾՐԱԳՐԻ ՎԵՐՋՆԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ՝		
Վերջնական արդյունքի չափորոշիչը	Չափման միավորը	Հղումներ չափորոշիչը նկարագրող մանրամասն աղյուսակին
Մարդու իրավունքների ազգային հաստատությունների համաշխարհային միավորման անկախ հանձնախմբի կողմից Հայաստանի մարդու իրավունքների պաշտպանի հաստատությանը շնորհված ամենաբարձր «A» միջազգային հեղինակավոր կարգավիճակի պահպանում (վերահաստատում)	տարի	Աղյուսակ 1
....		
3.2 ԾՐԱԳՐԻ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ՝		

Միջոցառման դասիչը	Միջոցառման անվանումը	Միջոցառման արդյունքի չափորոշիչը	Չափման միավորը	Հղումներ չափորոշիչը նկարագրող մանրամասն աղյուսակին
11001	Մարդու իրավունքների և հիմնարար ազատությունների պաշտպանության ծառայությունների տրամադրում	Քանակական	մարդ	Աղյուսակ 2
		Քանակական	%	Աղյուսակ 3
		Որակական	մարդ	Աղյուսակ 4
31001	ՀՀ մարդու իրավունքների պաշտպանի աշխատակազմի տեխնիկական հագեցվածության բարելավում	Քանակական	տարի	
			
....				

4. ԾՐԱԳՐԻ ԱՐԴՅՈՒՆՔԱՅԻՆ ՉԱՓՈՐՈՇԻՉՆԵՐԻ ՄԱՆՐԱՄԱՍՆ ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

4.1 Աղյուսակ 1 (Յուրաքանչյուր ինքնուրույն չափորոշիչի համար լրացվում է առանձին աղյուսակ)

Չափորոշիչի նկարագրությունը	
Չափորոշիչի անվանումը (հապավումը)	Մարդու իրավունքների ազգային հաստատությունների համաշխարհային միավորման անկախ հանձնախմբի կողմից Հայաստանի մարդու իրավունքների պաշտպանի հաստատությանը շնորհված ամենաբարձր «A» միջազգային հեղինակավոր կարգավիճակի պահպանում (վերահաստատում)
Կիրառման ոլորտ/տարածքը	Մարդու իրավունքների պաշտպանություն
Սահմանումը	Մարդու իրավունքների ազգային հաստատությունների համաշխարհային միավորման անկախ հանձնախմբի կողմից շնորհվող կարգավիճակ, որը վերանայվում է 5 տարին մեկ անգամ:
Չափման միավորը	տարի
Տեսակ/տիպը	վերջնական արդյունք
Ներկայացման բացվածքը/կառուցվածքը	
Տվյալների ստացումը	

Տվյալների հավաքագրման մեթոդը	Գործունեության գնահատում
Տվյալների հավաքագրման հաճախականությունը կամ ժամկետները	Գնահատման համար ուսումնասիրությունը ներառում է նախորդող 5 տարիների գործունեությունը:
Պատասխանատու միավորը	ՀՀ մարդու իրավունքների պաշտպանի աշխատակազմ
Տվյալների ստացման հետ կապված ծախսերի գնահատական	Պարտադիր ծախսեր
Այլ նշումներ	
Ցուցանիշի ելակետային տվյալը	«A» միջազգային հեղինակավոր կարգավիճակ
Հենանիշային (benchmark) ցուցանիշները	
Թիրախային ցուցանիշը	«A» միջազգային հեղինակավոր կարգավիճակի պահպանում (վերահաստատում)
Սահմանափակումները	

Աղյուսակ 2

Չափորոշիչի նկարագրությունը	
Չափորոշիչի անվանումը (հապավումը)	Գրավոր և բանավոր դիմում-բողոքների քանակն՝ ըստ իրավական ծառայություն ստացած անձանց
Կիրառման ոլորտ/տարածքը	Մարդու իրավունքների պաշտպանություն
Սահմանումը	Չափորոշիչը հաշվարկվում է Մարդու իրավունքների պաշտպանին հասցեագրվող բողոքներում ներառված անձնական տվյալների հիման վրա, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ բողոքն անանուն է:
Չափման միավորը	մարդ
Տեսակ/տիպը	միջոցառման արդյունք

Ներկայացման բացվածքը/կառուցվածքը	
Տվյալների ստացումը	
Տվյալների հավաքագրման մեթոդը	Մարդու իրավունքների պաշտպանի աշխատակազմում գործող «Mulberry» էլեկտրոնային կառավարման համակարգում առկա անհատական աղյուսակներ դաշտում ներառված չափորոշիչներին համապատասխան:
Տվյալների հավաքագրման հաճախականությունը կամ ժամկետները	Տվյալները հավաքագրվում են յուրաքանչյուր ստացվող բողոքի հիման վրա:
Պատասխանատու միավորը	ՀՀ մարդու իրավունքների պաշտպանի աշխատակազմ
Տվյալների ստացման հետ կապված ծախսերի գնահատական	Պարտադիր ծախսեր
Այլ նշումներ	
Ցուցանիշի ելակետային տվյալը	Նախորդ տարիների դինամիկան
Հենանիշային (benchmark) ցուցանիշները	
Թիրախային ցուցանիշը	Քաղաքացիների իրավունքների առավել արդյունավետ պաշտպանություն
Սահմանափակումները	Պաշտպանի իրավասությանը ոչ վերաբերելի դիմումներ

Աղյուսակ 3

Չափորոշիչի նկարագրությունը	
Չափորոշիչի անվանումը (հապավումը)	Դրական լուծում ստացած դիմում-բողոքների քանակն՝ ըստ իրավական ծառայություն ստացած անձանց

Կիրառման ոլորտ/տարածքը	Մարդու իրավունքների պաշտպանություն
Սահմանումը	Չափորոշիչի հաշվարկը կատարվում է՝ հիմք ընդունելով անհատական դիմումների քննարկման արդյունքում խախտված իրավունքի վերականգման հետևանքով բողոք ներկայացրած անձանց քանակը
Չափման միավորը	մարդ
Տեսակ/տիպը	միջոցառման արդյունք
Ներկայացման բացվածքը/կառուցվածքը	Դրական լուծում ստացած դիմում-բողոքներ ըստ իրավական ծառայություն ստացած անձանց հարաբերակցությունը ընդհանուրին
Տվյալների ստացումը	
Տվյալների հավաքագրման մեթոդը	Անհատական դիմումների քննարկման արդյունքում պատկան մարմիններից ստացված պատասխանների, բողոք ներկայացրած անձանց գրավոր դիմումների հիման վրա, որն ամբողջովին ամփոփվում է Աշխատակազմում գործող «Mulberry» էլեկտրոնային կառավարման համակարգում:
Տվյալների հավաքագրման հաճախականությունը կամ ժամկետները	Շարունակական, ամենօրյա կտրվածքով
Պատասխանատու միավորը	ՀՀ մարդու իրավունքների պաշտպանի աշխատակազմ
Տվյալների ստացման հետ կապված ծախսերի գնահատական	
Այլ նշումներ	
Ցուցանիշի ելակետային տվյալը	Դիմում-բողոքներ ներկայացրած անձանց թիվը
Հենանիշային (benchmark) ցուցանիշները	
Թիրախային ցուցանիշը	Քաղաքացիների իրավունքների առավել արդյունավետ պաշտպանություն
Սահմանափակումները	Պաշտպանի իրավասությանը ոչ վերաբերելի դիմումներ

Աղյուսակ 4

Չափորոշիչի նկարագրությունը	
Չափորոշիչի անվանումը (հապավումը)	Ուսումնասիրված դիմում-բողոքների մեջ դրական լուծում ստացած դիմում-բողոքների քանակն՝ ըստ իրավական ծառայություն ստացած անձանց
Կիրառման ոլորտ/տարածքը	Մարդու իրավունքների պաշտպանություն
Սահմանումը	Չափորոշիչի հաշվարկը կատարվում է ելնելով Մարդու իրավունքների պաշտպանին հասցեագրված բողոքների վերջնական արդյունքից:
Չափման միավորը	տոկոս
Տեսակ/տիպը	միջոցառման արդյունք
Ներկայացման բացվածքը/կառուցվածքը	Դրական լուծում ստացած դիմում-բողոքների հարաբերակցությունը ուսումնասիրվածների
Տվյալների ստացումը	
Տվյալների հավաքագրման մեթոդը	Բողոքների ուսումնասիրության արդյունքում ձեռնարկված գործողությունների հիման վրա, ինչպես նաև հենց բողոք ներկայացրած անձից ստացված գրավոր դիմումի հիման վրա:
Տվյալների հավաքագրման հաճախականությունը կամ ժամկետները	Շարունակական, ամենօրյա կտրվածքով
Պատասխանատու միավորը	ՀՀ մարդու իրավունքների պաշտպանի աշխատակազմ
Տվյալների ստացման հետ կապված ծախսերի գնահատական	
Այլ նշումներ	
Ցուցանիշի ելակետային տվյալը	Ուսումնասիրված դիմում-բողոքների քանակ
Հենանիշային (benchmark) ցուցանիշները	

Թիրախային ցուցանիշը	Քաղաքացիների իրավունքների առավել արդյունավետ պաշտպանություն
Սահմանափակումները	Պաշտպանի իրավասությանը ոչ վերաբերելի դիմումներ

ՈՒՂԵՑՈՒՅՑ

ԲՅՈՒՋԵՏԱՅԻՆ ԾՐԱԳՐԻ ՆԿԱՐԱԳՐԻ /ԱՆՁՆԱԳՐԻ/ ԼՐԱՑՄԱՆ

ԿԵՏ	ԼՐԱՑՄԱՆ ՊԱՀԱՆՁՆԵՐ
«Գրանցման N»	Լրացվում է ՀՀ ՖՆ կողմից ծրագրի նկարագրի /անձնագրի/ գրանցման հերթական համարը. Անձնագրի յուրաքանչյուր վերանայումից և դրա ընդունումից հետո շնորհվում է հերթական համարը, որը բաղկացած է ծրագրի դասիչի և փոփոխության հերթական նիշի համադրումից:
«1. ԾՐԱԳՐԻ ԱՆՁՆԱԳՐԱՅԻՆ ՏՎՅԱԼՆԵՐ»	Անձնագրի առաջին գլխի անվանումն է. Լրացվում են հաջորդող կետերը: Սույն գլուխը ծրագրի կարգավիճակի ու արձանագրային հիմնական բաղադրիչների նկարագրությունն է:
«1.1. ԾՐԱԳՐԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ»	Լրացվում է բյուջետային ծրագրի լրիվ անվանումը
«1.2. ԾՐԱԳՐԻ ԴԱՍԻՉԸ»	Լրացվում է բյուջետային ծրագրի քառանիշ դասիչը
«1.3. ԾՐԱԳՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ՀԱՄԱՐ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ ՄԱՐՄԻՆԸ (ԲԳԿ)»	Լրացվում է այն մարմնի անվանումը, որը հանդիսանում է տվյալ բնագավառում/ոլորտում համապատասխան ծրագրի քաղաքականության հիմնական պատասխանատուն (բյուջետային հատկացումների գլխավոր կարգադրիչը):
«1.4. ԾՐԱԳՐԻ ԳՈՐԾՈՒՆԵՆՈՒԹՅԱՆ ՍԿԻՋԲԸ»	Լրացվում է ծրագրի գործունեության սկիզբը (այն տարեթիվը, երբ առաջին անգամ այդ ծրագիրը հաստատվել է որևիցե ՀՀ պետական բյուջեով): Այն դեպքում երբ ծրագիրը նոր է և դեռ չի ֆինանսավորվել պետական բյուջեով, նշվում է «նոր ծրագիր»: Այն դեպքերում, երբ ծրագիրը շարունակաբար գործում է ավելի քան 5 տարի և անհնար է վերհանել ծրագրի մեկնարկի տարեթիվը, ապա նշվում է «ավելի քան 5 տարի»:
«1.5. ԾՐԱԳՐԻ ՆԱԽԱՏԵՍՎՈՂ ԱՎԱՐՏԸ»	Լրացվում է այն դեպքում, երբ ծրագիրը նախատեսված կամ հաստատված է կոնկրետ ժամանակահատվածի համար (օրինակ՝ արտաքին աջակցությամբ կոնկրետ ծրագրեր): Անորոշ ժամկետայնության պարագայում լրացվում է «շարունակական» բառը:
«1.6. ԾՐԱԳՐԻ ՆԱԽՈՐԴ ԱՆՎԱՆՈՒՄՆԵՐԸ»	Լրացվում են հերթականությամբ (վերջին փոփոխությունից սկսած) այն փոփոխությունները ծրագրի անվանման մեջ, որոնք տեղի են ունեցել բյուջետային գործընթացում: Հնարավոր է իրավիճակ, երբ այդ շարքում

	<p>կհայտնվեն նաև այն դեպքերը, երբ նախորդող բյուջեի մասին օրենքներում ծրագիրը տրոհված էր տարբեր գերատեսչությունների մեջ և այդ իսկ պատճառով էլ պարունակում էր տարբերակվող անվանումներ՝ պատկանելով, սակայն, մեկ ծրագրի: Անհրաժեշտության պարագայում, համառոտ ներկայացվում են փոփոխությունների մանրամասները:</p>
2. «ԾՐԱԳՐԻ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ»	<p>Անձնագրի երկրորդ գլխի անվանումն է: Լրացվում են հաջորդող կետերը: Սույն գլուխը ներկայացնում է ծրագրի էությունը, հիմքերը, նպատակները, հիմնական շահառուներին և այլն:</p>
«2.1. ԾՐԱԳՐԻ ՆՊԱՏԱԿԸ»	<p>Լրացվում է ծրագրի նպատակը: Անհրաժեշտ է խուսափել բազմաթիվ նպատակների և լայնածավալ շարադրանքից: Որպես կանոն, պետք է հնարավոր լինի ամրագրել մեկ հիմնական նպատակ (սոցիալական, հասարակական խնդիր), որի լուծմանը ուղղված է սույն ծրագիրը: Դրանով նշվում է ծրագրի առկայության տրամաբանությունը, իսկ հնարավորության դեպքում փոխկապակցվում է կառավարության ծրագրերով հաստատված նպատակների հետ:</p>
«2.2. ԾՐԱԳՐԻ ՀԻՄՔԵՐԸ»	<p>Սույն աղյուսակի առաջին սյունակում նշվում են այն իրավական/նորմատիվ ակտերի անվանումները, համարները և ընդունման օրը, որով պայմանավորված է ծրագրի առկայությունը: Այդ իրավական հիմքերի շարքում կարող են լինեն ՀՀ Սահմանադրությունը (նշելով համապատասխան կետերը), օրենքները, ՀՀ կառավարության որոշումները և այլ իրավական ակտեր:</p> <p>Աղյուսակի երկրորդ սյունակում նկարագրվում է թե ինչպես է սույն ծրագիրը նախատեսում արձագանքել տվյալ իրավական ակտով ամրագրված պահանջներին:</p>
«2.3. ՊԵՏԱԿԱՆ ՄԱՐՄՆԻ (ԲԳԿ) ԼԻԱԶՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ՍՈՒՅՆ ԾՐԱԳՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ՀԱՐՑՈՒՄ»	<p>Համառոտ նշվում է թե ինչու է հենց այս պետական մարմինը հանդիսանում սույն ծրագրի պատասխանատուն (արդյոք նման լիազորությունը ամրագրված է որևէ իրավական ակտով, կանոնադրությամբ, հրամանով կամ այլ փաստաթղթերով): Ուշադրություն է պետք դարձնել, որ նշվում է ծրագրի քաղաքականության պատասխանատու մարմնի, այլ ոչ թե ծրագրի իրականացնողի/ների լիազորությունները:</p>
«2.4. ԾՐԱԳՐԻ ԹԻՐԱԽԱՅԻՆ ՇԱՀԱՌՈՒՆԵՐԸ ԵՎ ՄԱՏՈՒԳՎՈՂ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ»	<p>Նկարագրվում են ծրագրի թիրախային շահառուների խմբերը և այդ շահառուների շարքում ընդգրկվելու չափանիշները/պայմանները: Նկարագրվում են նաև այդ շահառուներին մատուցվող հիմնական ծառայությունները: (ինչպիսի ծառայություն և մատուցման մեթոդները):</p>
«2.5. ԾՐԱԳՐԻ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԸ»	<p>1-ին սյունակում նշվում է ծրագրի միջոցառման դասիչը (ըստ ծրագրային դասակարգման՝ հնգանիշ թվային դասիչ): 2-րդ սյունակում ներկայացվում է ծրագրի միջոցառման անվանումը: 3-րդ սյունակում նկարագրվում է ծրագրի միջոցառումը: Նշվում է նաև միջամտության</p>

	<p>տեսակը (արդյոք դա ծառայության մատուցման թե տրանսֆերտի տրամադրման բնույթ է կրում և այլն): 4-րդ սյունակում նշվում է ծրագրի միջոցառման հիմնական շահառուների շրջանակը պետության/գերատեսչության կողմից միջոցառման շրջանակներում մատուցվող ծառայության փոխհատուցման աստիճանը (հնարավորության սահմաններում նշվում են ծառայությունների ծավալը, որակը կամ մասնաբաժինը ընդհանուր ծառայության մեջ և այլ): Հարկ եղած դեպքերում, հստակություն մտցնելու նպատակով, հնարավոր է նաև մատնանշել փոխհատուցման շրջանակում չմտած ծավալը (օրինակ որ մասով և/կամ որ դեպքերում պետությունը պարտավոր չէ մատուցել ծառայությունը):</p>
<p>«2.6 ԾՐԱԳՐԻ ՎԵՐՋՆԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔԻ ԹԻՐԱԽԱՅԻՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐԸ»</p>	<p>Սույն բաժնում ներկայացվում է վերջնական արդյունքի ցուցանիշի անվանումը, ցուցանիշի թիրախային արժեքը:</p>
<p>«2.7. ԾՐԱԳՐԻ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ՀԻՄՔՈՒՄ ԴԻՎԱԾ ԾԱԽՍԵՐԻ ԲՆՈՒՅԹԸ»</p>	<p>Սույն բաժնում նկարագրվում է ծրագրի միջոցառման շրջանակներում դրվող ծախսերի բնույթը: 1-ին սյունակում նկարագրվում է միջոցառման անվանումը: 2-րդ սյունակում նկարագրվում է համապատասխան միջոցառման շրջանակներում իրականացվող պարտադիր (պարտադիր ծախսերին դասվող միջոցառումների դեպքում) կամ հայեցողական (հայեցողական ծախսերին դասվող միջոցառումների դեպքում) պարտավորությունների համառոտ նկարագիրը՝ այդ թվում մատուցվող ծառայությունների, տրամադրող տրանսֆերտների և շահառուների շրջանակը: 3-րդ սյունակում նկարագրվում է պարտադիր պարտավորության շրջանակներում գործադիր մարմնի հայեցողական իրավասությունների շրջանակները: Այն լրացվում է միայն պարտադիր պարտավորությունների դեպքում: 4-րդ սյունակում ներկայացվում է պարտադիր կամ հայեցողական պարտավորությունը սահմանող օրենսդրական հիմքերը: Մասնավորապես, կատարվում են հղումներ պարտադիր ծախսային պարտավորությունները սահմանող օրենքների և միջազգային պայմանագրերի կոնկրետ դրույթների վրա, իսկ այդ պարտավորությունների շրջանակներում գործադիր մարմին վերապահված հայեցողական իրավասությունների դեպքում՝ նաև այդ իրավասությունները սահմանող իրավական ակտերի վրա: Հայեցողական ծախսերին դասվող միջոցառումների դեպքում կատարվում են հղումներ այդ ծախսային պարտավորությունները սահմանող իրավական ակտերի վրա:</p>
<p>«2.8. ԾՐԱԳՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ԵՂԱՆԱԿԸ (ՄԻՋՈՑՆԵՐԸ ԵՎ ԻՐԱԿԱՆԱՑՆՈՂ</p>	<p>Սույն բաժնում նկարագրվում է իրականացման եղանակը՝ նշելով ներգրավված կազմակերպությունների շրջանակը/տեսակները (եթե կիրառելի է): Այն դեպքերում երբ դա անխուսափելի է և բխում է ծրագրի իրականացման եղանակի բնույթից ու յուրահատկություններից,</p>

<p>ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՇՐՋԱՆԱԿԸ)»</p>	<p>հնարավոր է նաև ներկայացնել այդ կազմակերպության/ների հստակ անվանումները:</p>
<p>«3. ԾՐԱԳՐԻ ԱՐԴՅՈՒՆՔԱՅԻՆ (ԿԱՏԱՐՈՂԱԿԱՆ) ՈՉ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՉԱՓՈՐՈՇԻՉՆԵՐԸ»</p>	<p>Անձնագրի երրորդ գլխի անվանումն է: Լրացվում են հաջորդող կետերը: Սույն գլուխը ներկայացնում է ծրագրի պլանավորման և ընթացքը (արդյունավետությունը) գնահատող ցուցանիշների համակարգը</p>
<p>«3.1. ԾՐԱԳՐԻ ՎԵՐՋՆԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ»</p>	<p>Սույն աղյուսակը նկարագրում է Ծրագրի վերջնական արդյունքի չափորոշիչները, որոնցով չափորոշվում է ծրագրի նպատակի իրագործումը: Աղյուսակի առաջին սյունակում լրացվում են վերջնական արդյունքի չափորոշիչները: Վերջնական արդյունքները բնութագրելիս պետք է օգտվել ՀՀ ՖՆ կողմից մշակած ծրագրային բյուջետավորման մեթոդաբանությունից: 2-րդ սյունակում լրացվում է այդ վերջնական արդյունքի չափման միավորը (% , քանակ, հարաբերակցություն և այլն) 3-րդ սյունակում կատարվում են հղումներ չափորոշիչը նկարագրող մանրամասն աղյուսակին, որը կցված է սույն ձևաչափին: Յուրաքանչյուր չափորոշիչի համար պետք է կազմվի առանձին մանրամասն աղյուսակ:</p>
<p>«3.2. ԾՐԱԳՐԻ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ»</p>	<p>Սույն աղյուսակը նկարագրում է ծրագրի միջոցառման արդյունքային չափորոշիչները: 1-ին և 2-րդ սյունակներում նշվում է միջոցառման անվանումը և դասիչը: 3-րդ սյունակում նշվում է արդյունքի չափորոշիչը (քանակական, որակական, ժամկետի և այլն), որով և բնութագրվում և գնահատվում է ծրագրի միջոցառումը: Արդյունքի չափորոշիչների սահմանման համար անհրաժեշտ է առաջնորդվել ՀՀ ՖՆ 2017թ հունիսի 23-ի թիվ 311-Ա հրամանով սահմանված ԾԲ մեթոդաբանությունից: 3-րդ սյունակում նշվում է չափորոշիչի չափման միավորը (մարդ, ստանդարտներին համապատասխանության աստիճան, օր, և այլն): 4-րդ սյունակում կատարվում են հղումներ չափորոշիչը նկարագրող մանրամասն աղյուսակին, որը կցված է սույն ձևաչափին: Յուրաքանչյուր չափորոշիչի համար պետք է կազմվի առանձին մանրամասն աղյուսակ:</p>

ՏԵՂԵԿԱՆՔ
ԲՅՈՒՋԵՏԱՅԻՆ ԾՐԱԳՐԻ ՆԿԱՐԱԳՐԻ

Պետական մարմնի (ԲԳԿ) գերապեսչական աստիճանը	105035
Պետական մարմնի (ԲԳԿ) անվանումը	ՀՀ մարդու իրավունքների պաշտպանի աշխատակազմ

5. ԾՐԱԳՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

5.1 ԾՐԱԳՐԻ ՆԵՐԿԱ ԻՐԱՎԻՃԱԿԻ ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆԸ							
Միջազգային կարգավիճակ՝ «A»							
5.2 ԾՐԱԳՐԻ ՎԵՐՋՆԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔԻ ԹԻՐԱԽԱՅԻՆ ՑՈՒՅԱՆԻՇՆԵՐԸ							
Վերջնական արդյունքի չափորոշիչը			Ցուցանիշը		Ժամկետը		
Մարդու իրավունքների ազգային հաստատությունների համաշխարհային միավորման անկախ հանձնախմբի կողմից Հայաստանի մարդու իրավունքների պաշտպանի հաստատությանը շնորհված ամենաբարձր «A» միջազգային հեղինակավոր կարգավիճակի պահպանում (վերահաստատում)			Միջազգային կարգավիճակ՝ «A»		(Մարդու իրավունքների ազգային հաստատությունների համաշխարհային միավորման անկախ հանձնախմբի կողմից շնորհվող կարգավիճակը վերանայվում է 5 փարիս մեկ անգամ: Գնահատման համար ուսումնասիրությունը ներառում է նախորդող 5 փարիսների գործունեությունը):		
Միջոցառման աստիճան	Միջոցառման անվանումը	Արդյունքի չափորոշիչը	2024	2025	2026	2027	2028
		Գրավոր և բանավոր դիմում-բողոքների քանակն ըստ իրավական ծառայություն ստացած անձանց	11634	15141	12797	12797	12797
		Թեժ գիծ հեռախոսահամարին ստացված զանգեր, քանակ	4832	12390	5315	5315	5315
		Ընդհանրում բռնության ենթարկված անձանց պաշտպանության հարցերին վերաբերող բողոքների քանակը՝ ըստ իրավական ծառայություն ստացած անձանց	93	105	102	102	102
		Երեխաների իրավունքների պաշտպանության հարցերին վերաբերող բողոքների քանակն՝ ըստ իրավական ծառայություն ստացած անձանց	1266	913	1392	1392	1392
		Հաշմանդամություն ունեցող անձանց իրավունքների պաշտպանության հարցերին վերաբերող բողոքների քանակն՝ ըստ իրավական ծառայություն ստացած անձանց	434	567	477	477	477
		Դրական լուծում ստացած դիմում-բողոքների քանակն՝ ըստ իրավական ծառայություն ստացած անձանց	1620	1514	1408	1408	1408
		Ուսումնասիրված դիմում-բողոքների մեջ դրական լուծում ստացած դիմում-բողոքների տեսակարար կշիռը, տոկոս	13.92	10	11	11	11

11001	Մարդու իրավունքների և հիմնարար ազատությունների պաշտպանության ծառայությունների վրամադրում	Պաշտպանի փորձական հաղորդման և արտահերթ զեկույցների, ներառյալ Կանխարգելման ազգային մեխանիզմի, Կոնվենցիոն մանդատների ապահովման շրջանակներում զեկույցների, ուսումնասիրությունների և իրավական չափանիշների իրապարակում, հաս	6	7	8	10	10
		Կանխարգելման ազգային մեխանիզմի գործառույթի շրջանակներում այցեր ազատությունից զրկման վայրեր, հաս	69	55	55	55	55
		Կանխարգելման ազգային մեխանիզմի գործառույթի շրջանակներում քննարկումների, մարդու իրավունքների և հիմնարար ազատությունների հարցերով վերապարհաստի միջոցառումների կազմակերպում, իրականացում, այդ թվում միջազգային միջոցառումներ, փորձի փոխանակում, հաս	74	11	x	x	x
		Կանխարգելման ազգային մեխանիզմի ուսումնասիրությունների արդյունքներով առաջադրություններ, քանակ	x	x	300	300	300
		Կանխարգելման ազգային մեխանիզմի ուսումնասիրությունների արդյունքներով լուծված առաջարկություններ քանակ, տոկոս	x	x	30	30	30
		Արագ արձագանքման և բողոքների քննարկման շրջանակներում այցեր, այդ թվում փաստափոխարկումներ, աշխատանքներ, հաս	262	551	178	181	186
		Մարդու իրավունքների և հիմնարար ազատությունների հարցերով իրազեկման աշխատանքների կատարման ուղղությամբ միջոցառումների (այդ թվում երկխոսությունների և հարցազրույցների) հանրայնացում և տարածում, քանակ	1214	945	1500	1800	1800
		Մշտադիտարկման այցեր երեխայի խնամքի և պաշտպանության կազմակերպություններ, ուս հաստատություններ, հաշմանդամություն ունեցող անձանց խնամք և աջակցություն տրամադրող հաստատություններ, պեղծության կողմից պարվիրակված ծառայություններ մատուցող կազմակերպություններ, հաս	21	16	18	18	18
Իրավական ակտերի նախագծերի վերաբերյալ դիտորդությունների և առաջարկությունների, գործունեության արդյունքներով օրենսդրական բնույթի առաջարկների ներկայացում, Սահմանադրական դատարանի դիմումների և հատուկ կարծիքների ներկայացում, քանակ	226	184	248	248	248		
Պաշտպանին առընթեր հասարակական խորհուրդների նիստեր և աշխատանքային քննարկումներ, հաս	339	48	224	224	224		
31001	ՀՀ մարդու իրավունքների պաշտպանի	5	5	5	5	5	
5.4 ԾՐԱԳՐԻ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔԸ (հազ. դրամ)¹							
Միջոցառման ուսանք	Միջոցառման անվանումը	2024	2025	2026	2027	2028	
11001	Մարդու իրավունքների և հիմնարար ազատությունների պաշտպանության ծառայությունների վրամադրում	570523.2	578926.2	607064.8	609859.2	613516.3	

31001	ՀՀ մարդու իրավունքների պաշտպանի աշխատակազմի տեխնիկական հագեցվածության բարելավում	3307.8	8156.4	4967.0	4967.0	4967.0
Ընդամենը ծրագիր		573831.0	587082.6	612031.8	614826.2	618483.3
5.5 ԾՐԱԳՐԻ ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՄԱՆ ԱՂԲՅՈՒՐՆԵՐԸ (հազ.դրամ)						
Ֆինանսավորման աղբյուրներ		2024	2025	2026	2027	2028
Ներքին աղբյուրներ, որից՝		573831.0	587082.6	612031.8	614826.2	618483.3
ՀՀ պետական բյուջե		573831.0	587082.6	612031.8	614826.2	618483.3
Արտաբյուջեային ֆոնդեր						
Արտաքին աղբյուրներ, որից						
Մվիրաբու կազմակերպություններ						
Ընդամենը բոլոր աղբյուրների գծով		573831.0	587082.6	612031.8	614826.2	618483.3

Կառավարման ապարատ

ՀՀ մարզու իրավունքների պաշտպանի աշխատակազմ

Քաժին	3
Խումբ	3
Պաս	2

(հազար դրամ)

Ծրագրային դասիչը		2024թ.	2025թ.	2026թ.			2027թ.	2028թ.		
ծրագիր	միջոցառում	փաստացի կատարողական	հաստատված բյուջե	բյուջետային հայտ	հայտի տարբերությունը 2025թ. հաստատվածի նկատմամբ	հայտի տարբերությունը 2024թ. փաստացի կատարողականի նկատմամբ	հիմնավորումներ 2025թ. հաստատված բյուջեի նկատմամբ 2026թ. հայտի տարբերության վերաբերյալ	բյուջետային հայտ	բյուջետային հայտ	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
		բյուջետային ծախսերի տևտ. դասակարգման հոդվածի անվանումը								
		Հաստիքային միավորների թիվը	98.0	98.0	98.0	0.0	0.0			
		Ծառայողական ավտոմեքենաների քանակը	8.0	8.0	7.0	-1.0	-1.0			
		ԸՆԴԱՄԵՆԸ ԾԱԽՍԵՐ	573831.0	587082.6	612031.8	24949.3	38200.8	614826.2	618483.3	
		այդ թվում՝								
		ԸՆԹԱՑԻԿ ԾԱԽՍԵՐ	570523.2	578926.2	607064.8	28138.7	36541.6	609859.2	613516.3	
		այդ թվում՝								
		ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՎԱՐՁԱՏՐՈՒԹՅՈՒՆ	500988.8	487985.0	501799.3	13814.3	810.5	504593.7	508250.8	
		այդ թվում՝								
4111		-Աշխատողների աշխատավարձեր և հավելվածները	435072.1	423160.2	434431.9	11271.7	-640.2	Փոփոխությունները պայմանավորված են՝ 1. «Պետական պաշտոններ զբաղեցնող անձանց վարձատրության մասին» ՀՀ օրենքի 20-րդ հոդվածով սահմանված հիմնական աշխատավարձի բնականոն աճով,	436849.5	440017.9
4112		- Պարգևատրումներ, դրամական խրախուսումներ և հատուկ վճարներ	37575.3	38982.0	40535.4	1553.4	2960.1		40442.6	40195.8
4113		-Քաղաքացիական, դատական և պետական ծառայողների պարգևատրում	28341.4	25842.8	26832.1	989.3	-1509.3		27301.6	28037.1
4115		- Այլ վարձատրություն				0.0	0.0			
4211		- Գործառնական և բանկային ծառայությունների ծախսեր								
4212		Էներգետիկ ծառայություններ	5429.9	9072.8	8934.5	-138.3	3504.6	8934.5	8934.5	
		այդ թվում՝								
		Էներգետիկ ծառայություններ	3542.4	6176.2	6166.9	-9.3	2624.5	6166.9	6166.9	
		Էլեկտրաէներգիայով ջեռուցման ծառայություններ	140.7	337.7	227.6	-110.1	86.9	227.6	227.6	
		Գազով ջեռուցման ծառայություններ	1746.8	2558.9	2540.0	-18.9	793.2	2540.0	2540.0	
4213		Կոմունալ ծառայություններ	130.3	253.4	253.4	0.0	123.1	253.4	253.4	
		այդ թվում՝								
		Ջրամատակարարման և ջրահեռացման ծառայություններ	130.3	163.4	163.4	0.0	33.1	163.4	163.4	
		Շենքերի պահպանման ծառայություններ /դեռատիզացիա/		90.0	90.0	0.0	90.0	90.0	90.0	

Ծրագրային դասիչը		2024թ.	2025թ.	2026թ.			2027թ.	2028թ.			
ծրագիր	միջոցառում	փաստացի կատարողական	հաստատված բյուջե	բյուջետային հայտ	հայտի տարբերությունը 2025թ. հաստատվածի նկատմամբ	հայտի տարբերությունը 2024թ. փաստացի կատարողականի նկատմամբ	բյուջետային հայտ	բյուջետային հայտ			
		բյուջետային ծախսերի տևտ. դասակարգման հոդվածի կոդը	փաստացի կատարողական	հաստատված բյուջե	բյուջետային հայտ	հայտի տարբերությունը 2025թ. հաստատվածի նկատմամբ	բյուջետային հայտ	բյուջետային հայտ			
		4214	Կապի ծառայություններ	5666.3	5998.9	8277.8	2278.9	2611.5	Հաշվարկները կատարվել են ՀՀ կառավարության 2004 թվականի դեկտեմբերի 30-ի «ՀՀ պետական մարմիններում կապի ծառայությունների նորմաները և հեռախոսակապից օգտվելու ներքին կանոնները հաստատելու մասին» N ¹ 1956-Ն որոշման համաձայն	8277.8	8277.8
		4215	Ապահովագրական ծախսեր	0.0	331.0	331.0	0.0	331.0		331.0	331.0
		4216	Գույքի և սարքավորումների վարձակալություն	8886.7	9018.0	8952.0	-66.0	65.3		8952.0	8952.0
		4217	Արտագերատեսչական ծախսեր				0.0	0.0			
			Ծառայողական գործուղումների գծով ծախսեր	10072.4	20000.0	20000.0	0.0	9927.6		20000.0	20000.0
			այդ թվում՝								
		4221	Ներքին գործուղումներ	2730.7	5000.0	5000.0	0.0	2269.3		5000.0	5000.0
		4222	Արտասահմանյան գործուղումների գծով ծախսեր	7341.7	15000.0	15000.0	0.0	7658.3		15000.0	15000.0
		4231	Վարչական ծառայություններ	790.0	2000.0	2000.0	0.0	1210.0		2000.0	2000.0
		4232	Համակարգչային ծառայություններ	4795.7	4810.0	5640.4	830.4	844.7		5640.4	5640.4
		4233	Աշխատակազմի մասնագիտական զարգացման ծառայություններ	560.0	610.0	610.0	0.0	50.0		610.0	610.0
		4234	Տեղեկատվական ծառայություններ	2360.8	3012.0	3012.0	0.0	651.2		3012.0	3012.0
		4235	Կառավարչական ծառայություններ				0.0	0.0			
		4236	Կենցաղային և հանրային սննդի ծառայություններ				0.0	0.0			
		4237	Ներկայացուցչական ծախսեր	5455.3	4500.0	4500.0	0.0	-955.3		4500.0	4500.0
		4239	Ընդհանուր բնույթի այլ ծառայություններ	876.6	2199.7	2199.7	0.0	1323.1		2199.7	2199.7
			այդ թվում՝								
			Ավտոտրանսպորտային փոխադրման ծառայության ձեռքբերում		880.7	880.7				880.7	880.7
			Ընդհանուր բնույթի այլ ծառայություններ	876.6	1319.0	1319.0				1319.0	1319.0
		4241	Մասնագիտական ծառայություններ			15000.0	15000.0	15000.0	Մասնավոր պահնորդական գործունեություն իրականացնող կազմակերպության հետ պահպանության ծառայությունների մատուցման պայմանագիր կնքելու նպատակով :	15000.0	15000.0
		4251	Շենքերի և կառույցների ընթացիկ նորոգում և պահպանում	993.3	1018.3	1018.3	0.0	25.0		1018.3	1018.3
		4252	Մեքենաների և սարքավորումների ընթացիկ նորոգում և պահպանում	3509.4	4833.4	5045.0	211.6	1535.6		5045.0	5045.0
			այդ թվում՝								
			Ավտոմեքենաների ընթացիկ նորոգում և պահպանում	2874.8	3353.4	3565.0	211.6	690.2		3565.0	3565.0
			Սարքավորումների ընթացիկ նորոգում և պահպանում	634.6	1480.0	1480.0	0.0	845.4		1480.0	1480.0
		4261	Գրասենյակային նյութեր և հագուստ	1958.2	4188.3	3357.9	-830.4	1399.7		3357.9	3357.9
			այդ թվում՝								
			Գրասենյակային պիտույքներ	1958.2	4188.3	3357.9	-830.4	1399.7		3357.9	3357.9
			Հագուստ և համազգեստ				0.0	0.0			

Ծրագրային դասիչը		2024թ.	2025թ.	2026թ.			2027թ.	2028թ.		
ծրագիր	միջոցառում	կոդը	փաստացի կատարողական	հաստատված բյուջե	բյուջետային հայտ	հայտի տարբերությունը 2025թ. հաստատվածի նկատմամբ	հայտի տարբերությունը 2024թ. փաստացի կատարողականի նկատմամբ	հիմնավորումներ 2025թ. հաստատված բյուջեի նկատմամբ 2026թ. հայտի տարբերության վերաբերյալ	բյուջետային հայտ	բյուջետային հայտ
						0.0	0.0			
		4262	Գյուղատնտեսական ապրանքներ			0.0	0.0			
		4264	Տրանսպորտային նյութեր	8210.0	8244.4	5743.4	-2501.0	-2466.6	5743.4	5743.4
		4266	Առողջապահական և լաբորատոր նյութեր				0.0	0.0		
		4267	Կենցաղային և հանրային սննդի նյութեր	2597.1	2838.3	2919.6	81.3	322.6	2919.6	2919.6
		4269	Հատուկ նպատակային այլ նյութեր	1002.1	1342.0	1342.0	0.0	339.9	1342.0	1342.0
		4411	Ներքին արժեթղթերի տոկոսավճարներ							
		4421	Արտաքին արժեթղթերի գծով տոկոսավճարներ							
		4422	Արտաքին վարկերի գծով տոկոսավճարներ							
		4511	Սուբսիդիաներ ոչ ֆինանսական պետական կազմակերպություններին				0.0	0.0		
		4621	Ընթացիկ դրամաշնորհներ միջազգային կազմակերպություններին	5874.5	5855.1	5628.9	-226.2	-245.6	5628.9	5628.9
		4631	Ընթացիկ դրամաշնորհներ պետական կառավարման հատվածին				0.0	0.0		
		4632	Ընթացիկ սուբվենցիաներ համայնքներին				0.0	0.0		
		4637	Ընթացիկ դրամաշնորհներ պետական և համայնքների ոչ առևտրային կազմակերպություններին							
		4638	Ընթացիկ դրամաշնորհներ պետական և համայնքային առևտրային կազմակերպություններին				0.0	0.0		
		4639	Այլ ընթացիկ դրամաշնորհներ				0.0	0.0		
		4655	Կապիտալ դրամաշնորհներ պետական և համայնքային ոչ առևտրային կազմակերպություններին				0.0	0.0		
		4727	Կրթական, մշակութային և սպորտային նպաստներ բյուջեից							
		4729	Այլ նպաստներ բյուջեից				0.0	0.0		
		4819	Նվիրատվություններ այլ շահույթ չհետապնդող կազմակերպություններին							
		4822	Այլ հարկեր				0.0	0.0		
		4823	Պարտադիր վճարներ	365.8	429.9	499.6	69.8	133.8	499.6	499.6
			այդ թվում՝							
			ավտոմեքենաների տեխնիկական և բնապահպանական վճար	69.5	61.03	61.3	0.3	-8.2	61.3	61.3
			աղբահանություն	238.3	238.3	238.3	0.0	0.0	238.3	238.3
			այլ	58.0	130.5	200.0	69.5	142.0	200.0	200.0
		4824	Պետական հատվածի տարբեր մակարդակների կողմից միմյանց նկատմամբ կիրառվող տույժեր				0.0	0.0		
		4831	Դատարանների կողմից նշանակված տույժեր ու տուգանքներ				0.0	0.0		

Ծրագրային դասիչը		2024թ.	2025թ.	2026թ.			2027թ.	2028թ.		
ծրագիր	միջոցառում	կոդը	փաստացի կատարողական	հաստատված բյուջե	բյուջետային հայտ	հայտի տարբերությունը 2025թ. հաստատվածի նկատմամբ	հայտի տարբերությունը 2024թ. փաստացի կատարողականի նկատմամբ	հիմնավորումներ 2025թ. հաստատված բյուջեի նկատմամբ 2026թ. հայտի տարբերության վերաբերյալ	բյուջետային հայտ	բյուջետային հայտ
		4851	Կառավարման մարմինների գործունեության հետևանքով առաջացած վնասվածքների կամ վնասների վերականգնում			0.0	0.0			
		4861	Այլ ծախսեր	385.7		-385.7	0.0			
		4891	Պահուստային միջոցներ			0.0	0.0			

Ծրագրային դասիչը		<u>ՈՉ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐԻ ԳԾՈՎ ԾԱԽՍԵՐ</u>	3307.8	8156.4	4967.0	-3189.4	1659.3		4967.0	4967.0
Ծրագիր	Միջոց	այլ թվում								
		5111	Շենքերի և շինությունների ձեռք բերում			0.0	0.0			
		5112	Շենքերի և շինությունների կառուցում			0.0	0.0			
		5113	Շենքերի և շինությունների կապիտալ վերանորոգում			0.0	0.0			
		5121	Տրանսպորտային սարքավորումներ			0.0	0.0			
		5122	Վարչական սարքավորումներ	3307.8	8156.4	4967.0	-3189.4	1659.3	4967.0	4967.0
		5129	Այլ մեքենաներ և սարքավորումներ			0.0	0.0			
		5131	Աճեցվող ակտիվներ			0.0	0.0			
		5132	Ոչ նյութական հիմնական միջոցներ			0.0	0.0			
		5133	Գեոդեզիական քարտեզագրական ծախսեր			0.0	0.0			
		5134	Նախագծահետազոտական ծախսեր			0.0	0.0			

Հավելված N 3. Բյուջետային ծրագրերի և ակնկալվող արդյունքների ներկայացման ձևաչափ

Պետական մարմնի անվանումը՝	Մարդու իրավունքների պաշտպանի աշխատակազմ
----------------------------------	--

ՄԱՍ 1. ՊԵՏԱԿԱՆ ՄԱՐՄՆԻ ՈԱԶՄԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

1. Հիմնական ռազմավարական նպատակները և գերակա վերջնական արդյունքները՝

Մարդու իրավունքների պաշտպանի գործունեության թիրախային առաջնահերթություններն են, մասնավորապես, խոշտանգման, անմարդկային ու արժանապատվությունը նվաստացնող վերաբերմունքի դեմ պայքարի, երեխաների, հաշմանդամություն ունեցող անձանց իրավունքների պաշտպանության, ընտանեկան բռնության դեմ պայքարի ու կանանց իրավունքների խթանման, խտրականության դեմ պայքարի, հավաքների ազատության և կարծիքի արտահայտման ազատության երաշխավորման ոլորտներում, քրեական արդարադատության համակարգում մարդու իրավունքների պաշտպանությանն ուղղված աշխատանքները, ինչպես նաև մարդու իրավունքների պաշտպանության համակարգի ամրապնդմանն ուղղված միջազգային համագործակցության զարգացումն այլ երկրների օմբուդսմանական հաստատությունների, մարդու իրավունքների պաշտպանության միջազգային ու տարածաշրջանային կառույցների հետ:

Մարդու իրավունքների պաշտպանի գործունեության այս հիմնական թիրախների ապահովմանն է ուղղված Աշխատակազմի գործունեությունը՝ հետևյալ հիմնական ուղղություններով.

- անհատական բողոքների և դիմումների քննարկում, մշտադիտարկման այցեր, դրանց արդյունքներով համակարգային խնդիրների վերհանում,
- մարդու իրավունքներին և ազատություններին վերաբերող նորմատիվ իրավական ակտերի նախագծերի վերաբերյալ իրավասու մարմին կարծիքների տրամադրում,
- մարդու իրավունքների ու ազատությունների ապահովմանն ուղղված օրենսդրական նախագծերի մշակում,
- օրենքների, Ազգային ժողովի որոշումների, Հանրապետության նախագահի հրամանագրերի և կարգադրությունների, Կառավարության և վարչապետի որոշումների, ենթաօրենսդրական նորմատիվ իրավական ակտերի Սահմանադրության 2-րդ գլխի դրույթներին համապատասխանության հարցերով Սահմանադրական դատարան դիմումների հասցեագրում,
- Սահմանադրական դատարանում քննվող՝ Սահմանադրության 2-րդ գլխի դրույթներին հակասությանը վերաբերող դիմումների վերաբերյալ հատուկ կարծիքների ներկայացում,
- մարդու իրավունքների կրթությանն ու իրազեկմանն ուղղված շարունակական միջոցառումների անցկացում,
- մարդու իրավունքների մանդատ ունեցող միջազգային և տարածաշրջանային կազմակերպությունների հետ աշխատանք՝ միտված Հայաստանում մարդու իրավունքների պաշտպանության իրավիճակի ներկայացմանն ու բարելավմանը:

2. Բյուջետային ծրագրերում կատարվող հիմնական փոփոխությունները՝

3. Կապիտալ բնույթի հիմնական միջոցառումները՝

4. Ֆինանսական ակտիվների կառավարմանն առնչվող միջոցառումները՝

Սույն հավելվածը լրացվում է նոր նախաձեռնությունների ներկայացման փուլում և 2026թ. բյուջետային հայտի ներկայացման փուլում:

Մաս 2. ՊԵՏԱԿԱՆ ՄԱՐՄՆԻ ԿՈՂՄԻՑ ԻՐԱԿԱՆԱՑՎՈՂ ԲՅՈՒՋԵՏԱՅԻՆ ԾՐԱԳՐԵՐԸ ԵՎ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԸ

Պետական մարմնի անվանումը՝

Մարդու իրավունքների պաշտպանի աշխատակազմ

Հազար դրամ

ԲԳԿ	Ծրագրի/միջոցառման դասիչը		ԲԳԿ/Ծրագրի /միջոցառման անվանումը ⁹	Ծրագրի նպատակը/Միջոցառման նկարագրությունը	Վերջնական արդյունքի նկարագրությունը/Միջոցառման տեսակը ¹⁰	2024թ. (փաստացի)	2025թ (հաստատված բյուջե)	2026թ. բազային բյուջե	2027թ. բազային բյուջե	2028թ. բազային բյուջե	2026թ. բյուջե (ներառյալ ընդլայնում ներքև և նոր նախաձեռն ույթումները)	2027թ.	2028թ.	Ծախսային խնայողության գծով առաջարկը (-)			Հիմնավորումներ/ Պատճառներ (այդ թվում՝ 2025 թվականի հաստատված բյուջեի նկատմամբ 2026թ. բազային բյուջեի
	Ծրագիր6	Միջոցառում ⁵												2026թ.	2027թ.	2028թ.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ ⁷		Մարդու իրավունքների պաշտպանություն	Մարդու իրավունքների և հիմնարար ազատությունների պաշտպանություն	Մարդու իրավունքների ազգային հաստատվածությունների համաշխարհային միավորման անկախ հանձնախմբի կողմից Հայաստանի մարդու իրավունքների պաշտպանի հաստատված շնորհված ամենաբարձր՝ «Ա» միջազգային հեղինակավոր կարգավիճակի պահպանում (վերահաստատում)	573831.00	587082.60	612031.80	614826.20	618483.30	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
105035	1060	11001	Մարդու իրավունքների և հիմնարար ազատությունների պաշտպանության ծախսային ծրագրի պրոսեդուրա	Մարդու իրավունքների պաշտպանության հարցերին վերաբերող բողոքների քննարկում, որոշման ընդունում, մոնիթորինգ, բողոքների լուսարանում և հասարակական իրազեկում, օրենսդրության կարգադրված, միջազգային համագործակցություն և այլն:	Ծախսայինների մատուցում	570523.2	578926.2	607064.8	609859.2	613516.3							
		31001	ՀՀ մարդու իրավունքների պաշտպանի աշխատակազմի փոխնախագահի հազվեցվածության բարելավում	ՀՀ մարդու իրավունքների պաշտպանի աշխատակազմի փոխնախագահի պայմանների բարելավման համար վարչական սարքավորումների ձեռքբերում	Պետական մարմինների կողմից օգտագործվող ոչ ֆինանսական ակտիվների հետ գործառնություններ	3307.8	8156.4	4967.0	4967.0	4967.0	0	0	0	0	0	0	0
						0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Սույն հավելվածի Մաս 2-ի 1-11 սյունակները ներկայացվում են բազային բյուջեի ներկայացման փուլում, 12-14 սյունակները՝ նոր նախաձեռնությունների ներկայացման փուլում, իսկ 15-17-րդ սյունակները՝ 2026թ. բյուջետային հայտի ներկայացման փուլում

Հավելված N 3. Բյուջետային ծրագրերի և ակնկալվող արդյունքների ներկայացման ձևաչափ

ՄԱՍ 3 ՊԵՏԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆԻ ԾՐԱԳՐԵՐԻ ԳԾՈՎ ՎԵՐՋՆԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔԻ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐԸ

Նպատակը ¹¹	Ծրագրի դասիչը ¹²	Ծրագրի անվանումը ¹³	Ծրագրի վերջնական արդյունքները				Կապը ՀՀ կառավարության ծրագրով և ՀՀ գործող այլ ռազմավարական փաստաթղթերով սահմանված ՀՀ կառավարության քաղաքականության նպատակների և թիրախների հետ ¹⁹	Կապը ՄԱԿ-ի կայուն զարգացման նպատակների և ցուցանիշների հետ ²⁰	Փոփոխությունը 2025-27թթ. ՄԺԾՑ փաստաթղթի համեմատ (լրացնել այո կամ ոչ)	
			Չափորոշիչը ¹⁴	Ելակետը		Թիրախը				
				Ցուցանիշը ¹⁵	Ժամկետը ¹⁶	Ցուցանիշը ¹⁷				Ժամկետը ¹⁸
Մարդու իրավունքների և հիմնարար ազատությունների պաշտպանություն	1060	Մարդու իրավունքների պաշտպանություն	Մարդու իրավունքների պաշտպանի հաստատությանը շնորհված ամենաբարձր «A» միջազգային հեղինակավոր կարգավիճակի պահպանում (վերահաստատում)	Միջազգային «A»	2029 թվական	Միջազգային «A»	2029 թ. (Մարդու իրավունքների ազգային հաստատությունների համաշխարհային միավորման անկախ հանձնախմբի կողմից <այսպեսի մարդու իրավունքների պաշտպանի հաստատությանը շնորհված ամենաբարձր «A» միջազգային հեղինակավոր կարգավիճակի պահպանում (վերահաստատում)	5. ԻՐԱՎՈՒՆՔ ԵՎ ԱՐԴԱՐԱՂԱՏՈՒԹՅՈՒՆ, 5.2 ՄԱՐԴՈՒ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ		

Սույն հավելվածը լրացվում է ՄԺԾՑ նոր նախաձեռնությունների ներկայացման և 2026թ. բյուջետային հայտի ներկայացման փուլում:

Հավելված N 3. Բյուջետային ծրագրերի և ակնկալվող արդյունքների ներկայացման ձևաչափ*

ՄԱՍ 4. ՊԵՏԱԿԱՆ ՄԱՐԼՆԻ ԳՇՈՎ ԱՐԴՅՈՒՆՔԱՅԻՆ (ԿԱՏԱՐՈՂԱԿԱՆ) ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐԸ²¹

Ծրագրի միջոցառումները²²

ԲՍԿ	Ծրագիր		Միջոցառում ²³				Իրականացնողը/ ակտիվն/ օգտագործողը/ շահառուի ընտրության չափորոշիչը ²⁵	Արդյունքային չափորոշիչը ²⁶	Ցուցանիշներ				
	Դասիչը	Անվանումը	Դասիչը	Անվանումը	Նկարագրությունը	Տեսակը ²⁴			2024թ. (վաստացի)	2025թ. ((հաստատված բյուջե)	2026թ.	2027թ.	2028թ.

ԸՆԴԱՄԵՆԸ

Մարդու իրավունքների պաշտպանի աշխատակազմ								573,831.0	587,082.6	612,031.8	614,826.2	618,483.3
030302	1060	Մարդու իրավունքների պաշտպանություն						573,831.0	587,082.6	612,031.8	614,826.2	618,483.3
	1060 - 11001	Մարդու իրավունքների և հիմնարար ազատությունների պաշտպանության ծառայությունների տրամադրում						570,523.2	578,926.2	607,064.8	609859.2	613516.3

Մարդու իրավունքների պաշտպանության հարցերին վերաբերող բողոքների քննարկում, որոշման ընդունում, մոնիտորինգ, բողոքների լուսաբանում և հասարակական իրազեկում, օրենսդրության կատարելագործում, միջազգային համագործակցություն և այլն:

Ծառայությունների մատուցում

Ծառայությունը մատուցող կազմակերպության(ների) անվանում(ներ)ը՝ ՀՀ մարդու իրավունքների պաշտպանի աշխատակազմ

Գրավոր և բանավոր դիմում-բողոքների քանակն ըստ իրավական ծառայություն ստացած անձանց	11634	15141	12797	12797	12797
Թե՛ժ գի՛ծ հեռախոսահամարին ստացված զանգեր, քանակ	4832	12390	5315	5315	5315
Ընդհանրում բռնության ենթարկված անձանց պաշտպանության հարցերին վերաբերող բողոքների քանակը՝ ըստ իրավական ծառայություն ստացած անձանց	93	105	102	102	102
Երեխաների իրավունքների պաշտպանության հարցերին վերաբերող բողոքների քանակն՝ ըստ իրավական ծառայություն ստացած անձանց	1266	913	1392	1392	1392
Հաշմանդամություն ունեցող անձանց իրավունքների պաշտպանության հարցերին վերաբերող բողոքների քանակն՝ ըստ իրավական ծառայություն ստացած անձանց	434	567	477	477	477
Դրական լուծում ստացած դիմում-բողոքների քանակն՝ ըստ իրավական ծառայություն ստացած անձանց	1620	1514	1408	1408	1408
Ուսումնասիրված դիմում-բողոքների մեջ դրական լուծում ստացած դիմում-բողոքների տեսակառար կշիռը, տոկոս	13.92	10	11	11	11
Պաշտպանի փարեկան հաղորդման և արտահերթ զեկույցների, ներառյալ Կանխարգելման ազգային մեխանիզմի, Կոնվենցիոն մանդատների ապահովման շրջանակներում զեկույցների, ուսումնասիրությունների և իրավական չափանիշների հրապարակում, խառ	6	7	8	10	10
Կանխարգելման ազգային մեխանիզմի գործառույթի շրջանակներում այգեռ ազատությունից զրկման վարձեր, հատ	69	55	55	55	55

Կանխարգելման ազգային մեխանիզմի գործառույթի շրջանակներում քննարկումների, մարդու իրավունքների և հիմնարար ազատությունների հարցերով վերապատրաստման միջոցառումների կազմակերպում, իրականացում, այդ թվում՝ միջազգային միջոցառումներ, փորձի փոխանցում հաս	74	11	x	x	x
Կանխարգելման ազգային մեխանիզմի ուսումնասիրությունների արդյունքներով առաջարկություններ, քանակ	x	x	300	300	300
Կանխարգելման ազգային մեխանիզմի ուսումնասիրությունների արդյունքներով լուծված առաջարկություններ քանակ, տոկոս	x	x	30	30	30
Արագ արձագանքման և բողոքների քննարկման շրջանակներում այցեր, այդ թվում՝ փաստափակք աշխատանքներ, հատ	262	551	178	181	186
Մարդու իրավունքների և հիմնարար ազատությունների հարցերով իրազեկման աշխատանքների կատարման ուղղությամբ միջոցառումների (այդ թվում՝ երկխոսությունների և հարցազրույցների) հանձնանառում և տասնածուս րանակ	1214	945	1500	1800	1800
Մշտադիտարկման այցեր երեխայի խնամքի և պաշտպանության կազմակերպություններ, ուս հաստատություններ, հաշմանդամություն ունեցող անձանց խնամք և աջակցություն փրամադրող հաստատություններ, պեղության կողմից պարվիրակված ծառայություններ մատուցող կազմակերպություններ, հատ	21	16	18	18	18
Իրավական ակտերի նախագծերի վերաբերյալ դիտողությունների և առաջարկությունների, գործունեության արդյունքներով օրենսդրական բնույթի առաջարկների ներկայացում, Սահմանադրական դատարանի դիմումների և հատուկ կարծիքների ներկայացում, քանակ	226	184	248	248	248
Պաշտպանին առընթեր հասարակական խորհուրդների նիստեր և աշխատանքային քննարկումներ, հատ	339	48	224	224	224
ԲԳԿ-ի գծով հաստատված բյուջեի նկատմամբ կատարման նվազագույն տոկոս	97.7	98	98	98	98

1060 - ՀՀ մարդու իրավունքների պաշտպանի աշխատակազմի տեխնիկական հագեցվածության բարելավում 3,307.8 8,156.4 4,967.0 4,967.0 4,967.0 31001

ՀՀ մարդու իրավունքների պաշտպանի աշխատակազմի աշխատանքային պայմանների բարելավման համար վարչական սարքավորումների ձեռքբերում

Պետական մարմինների կողմից օգտագործվող ոչ ֆինանսական ակտիվների հետ գործառնություններ

Ակտիվն օգտագործող կազմակերպության անվանումը՝ ՀՀ մարդու իրավունքների պաշտպանի աշխատակազմ

Համակարգչային տեխնիկա և սարքավորումներ	25	28	34	34	34
Գրասենյակային գույք և այլն	20	15	47	47	47

Հավելված N 4. Բյուջետային ծրագրերի գծով ամփոփ ծախսերն ըստ բյուջետային ծախսերի գործառական դասակարգման տարրերի և ըստ տնտեսագիտական դասակարգման հոդվածների

Հազար դրամ

Գործառական դասակարգման ²⁷			Ծրագրային դասիչը		Բյուջետային ծախսերի գործառական դասակարգման բաժինների, խմբերի և դասերի, բյուջետային ծրագրերի միջոցառումների, բյուջետային հատկացումների գլխավոր կարգադրիչների անվանումները	2024թ. (փաստացի)	2025թ. (հաստատված բյուջե)	2026թ. բյուջե (ներառյալ ընդլայնումները և նոր նախաձեռնությունները)	2027թ. բյուջե	2028թ. բյուջե
Բաժին	Խումբ	Դաս	Ծրագիր	Միջոցառում						
1	2	3	4	5	6	7	8	11	12	13
					ԸՆԴԱՄԵՆԸ	573831.0	587082.6	612031.8	614826.2	618483.3
03	03	02	1060		Մարդու իրավունքների պաշտպանություն					
03	03	02			այդ թվում՝					
03	03	02		11001	Մարդու իրավունքների և հիմնարար ազատությունների պաշտպանության ծառայությունների փրամարդում	570523.2	578926.2	607064.8	609859.2	613516.3
03	03	02			այդ թվում՝ ըստ կարգադրողների					
03	03	02			<< մարդու իրավունքների պաշտպանի աշխատակազմ					
03	03	02			այդ թվում՝ բյուջետային ծախսերի փոփոխագիտական դասակարգման հոդվածներ					
03	03	02			4111. Աշխարհորդների աշխատակարծեր և հավելվածարներ	435072.1	423160.2	434431.9	436849.5	440017.9
03	03	02			4112. Պարգևատրումներ, դրամական խրախուսումներ և հաբուս վճարներ	37575.3	38982.0	40535.4	40442.6	40195.8
03	03	02			4113. Քաղաքացիական, դատական և պետական ծառայողների պարգևատրում	28341.4	25842.8	26832.1	27301.6	28037.1
03	03	02			4212. Էներգետիկ ծառայություններ	5429.9	9072.8	8934.5	8934.5	8934.5
03	03	02			4213. Կոմունալ ծառայություններ	130.3	253.4	253.4	253.4	253.4
03	03	02			4214 Կապի ծառայություններ	5666.3	5998.9	8277.8	8277.8	8277.8
03	03	02			4215. Ապահովագրական ծախսեր	0.0	331.0	331.0	331.0	331.0
03	03	02			4216. Գույքի և սարքավորումների վարձակալություն	8886.7	9018.0	8952.0	8952.0	8952.0
03	03	02			4221. Ներքին գործուղումներ	2730.7	5000.0	5000.0	5000.0	5000.0
03	03	02			4222. Արտասահմանյան գործուղումների գծով ծախսեր	7341.7	15000.0	15000.0	15000.0	15000.0
03	03	02			4231. Վաչական ծառայություններ	790.0	2000.0	2000.0	2000.0	2000.0
03	03	02			4232. Համակարգչային ծառայություններ	4795.7	4810.0	5640.4	5640.4	5640.4
03	03	02			4233 Աշխատակազմի մասնագիտական զարգացման ծառայություններ	560.0	610.0	610.0	610.0	610.0
03	03	02			4234. Տեղեկատվական ծառայություններ	2360.8	3012.0	3012.0	3012.0	3012.0
03	03	02			4237. Ներկայացուցչական ծախսեր	5455.3	4500.0	4500.0	4500.0	4500.0
03	03	02			4239. Ընդհանուր բնույթի այլ ծառայություններ	876.6	2199.7	2199.7	2199.7	2199.7
03	03	02			4241 Մասնագիտական ծառայություններ			15000.0	15000.0	15000.0
03	03	02			4251. Շենքերի և կառույցների ընթացիկ նորոգում և պահպանում	993.3	1018.3	1018.3	1018.3	1018.3
03	03	02		4252 Մեքենաների և սարքավորումների ընթացիկ նորոգում և պահպանում	3509.4	4833.4	5045.0	5045.0	5045.0	
03	03	02		4261. Գրասենյակային նյութեր և հագուստ	1958.2	4188.3	3357.9	3357.9	3357.9	

03	03	02		4264.Տրանսպորտային նյութեր	8210.0	8244.4	5743.4	5743.4	5743.4
03	03	02		4267.Կենցաղային և հանրային սննդի նյութեր	2597.1	2838.3	2919.6	2919.6	2919.6
03	03	02		4269. Հատուկ նպատակային այլ նյութեր	1002.1	1342.0	1342.0	1342.0	1342.0
03	03	02		4621.Ընթացիկ դրամաշնորհներ միջազգային կազմակերպություններին	5874.5	5855.1	5628.9	5628.9	5628.9
03	03	02		4823Պարտադիր վճարներ	365.8	429.9	499.6	499.6	499.6
				4861 Այլ ծախսեր		385.7			
03	03	02		...					
03	03	02		Մարդու իրավունքների պաշտպանություն					
03	03	02		այդ թվում՝					
03	03	02	31001	<< մարդու իրավունքների պաշտպանի աշխատակազմի փոխնիկական հազեցվածության բարելավում	3307.8	8156.4	4967.0	4967.0	4967.0
03	03	02		այդ թվում՝ ըստ կարգադրողների					
03	03	02		<< մարդու իրավունքների պաշտպանի աշխատակազմ					
03	03	02		այդ թվում՝ բյուջետային ծախսերի փոխտեսագիտական դասակարգման հոդվածներ					
03	03	02		5122.Վարչական սարքավորումներ	3307.8	8156.4	4967.0	4967.0	4967.0
03	03	02		<<Ռոդվածի անվանումը և կոդը>					
x	x	x	x	x	3307.8	8156.4	4967	4967	4967
x	x	x	x	x	այդ թվում նոր նախաձեռնությունները	x	x	0	0

Սույն հավելվածը լրացվում է 2026թ. բյուջետային հայտի ներկայացման փուլում: